

Res Claritatis MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XII., číslo 15

2. 8. 2015 / neprodejné

Z OBSAHU	Naší revolucí je evangelizace. Homilie papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Blahoslavený Josafat Šiškov	06
	Pracujeme na budoucnosti Církve. Na návštěvě u iráckých uprchlíků	07
	Tichá aktivita srdce. Nad konstitucí Sacrosanctum concilium	10

TRADICE OTCŮ

Z dopisů svatého Maxmiliána
Marii Kolbeho (1894–1941)

Jedině Bůh je nekonečný, nejmoudřejší, nejsvětější, nejdobrotivější Pán, Stvořitel a Otec náš, počátek i konec, moudrost, moc a láska – to všechno je Bůh sám. A všechno, co je mimo Boha, má cenu podle toho, jak se to vztahuje k němu, neboť on je Stvořitel všeho, Vykupitel lidí a poslední cíl všeho tvorstva. A on nám ukazuje svou úctyhodnou vůli skrze své zástupce na zemi a táhne nás k sobě, a našim prostřednictvím chce k sobě přitáhnout také jiné duše a připoutat je k sobě dokonalejší láskou.

Hleď, bratře, jak je lidská důstojnost veliká skrze milosrdenství Boží. Poslušností jakoby překračujeme hranice naší nepatrnosti a shodujeme se s vůlí Boží, a ta nás řídí svou nekonečnou moudrostí a prozíravostí, abychom jednali správně. Ba dokonce, když se pevně opíráme o Boží vůli, již se nemůže nic stvořeného stavět na odpor, stáváme se silnějšími než všechno.

To je stezka moudrosti a prozíravosti, to je jediná cesta, jak můžeme vzdávat Bohu nejvyšší slávu. Kdyby byla jiná vhodnější cesta, Kristus by nám ji jistě ukázal svým slovem i příkladem. Ale Písmo svaté vystihuje jeho dlouhý život v Nazaretě slovy: *A poslouchal je*, a také zbývající část jeho života nám ukazuje ve světle poslušnosti, neboť na mnoha místech říká o Kristu, že sestoupil na svět, aby konal Otcovu vůli.

Milujme tedy, a milujme ze všech sil našeho nejlaskavějšího nebeského Otce, a projevem této dokonalé lásky ať je naše poslušnost, v níž je třeba se osvědčit právě tehdy, když se od nás žádá zřeknout se vlastní vůle. A neznáme vznešenější knihu, která by tak podporovala růst naší lásky k Bohu, než ukřižovaného Ježíše Krista.

Foto: Flickr, ggj_nyc (CC BY-NC-ND 2.0)

Osvobozený pohled

Americká thrash-metalová skupina Metallica zpívá ve slavné skladbě *Nothing Else Matters* (album *Metallica*, 1991) mimo jiné: „*Open mind for a different view*“ s refrémem „*Never cared for what they do, Never cared for what they know, But I know*“. Je to jasná výzva ke kritickému myšlení, k apriorní nedůvěře vůči názorům establishmentu. Zmatek v hlavách rebelujících však vzniká, když není zcela jasné, kdo onou autoritou – tedy hlavním terčem rebelie – je či má být. (Nekladu rovnítko mezi kritické myšlení a vzpouru, ale legitimní vzpoura je bez kritického myšlení možná jen náhodou.) No a zrovna nám, dnešním čtyřicátníkům, se takový zmatek přihodil.

Elektrická kytara je nástroj, který je namířen proti každému právě etablovanému systému. Zatímco autoři výše zmíněné skladby měli na mysli „vládnoucí struktury“ (v tom nejobecnějším slova

smyslu) západních společností, slovenská kapela Tublatanka zpívá: „*Prázdní ľudia silou-mocou topia pravdu vo víne a celý svet iba čaká že ich doba pomínie, nikomu sa pravda nehodí.*“ (Pravda víťazí, album *Žerave znamenanie osudu*, 1988) a není pochyb o tom, že cílí na soudruhy bolševiky. Naše dětství a dospívání jsme prožili v systému zcela sešněrovaném a do dospělosti jsme vstupovali v okamžiku, kdy naše země přestala být kremelskou gubernií a vykročila zpět domů, na Západ. Řada z nás mimoděk odložila ostražitost, neboť *nemilovaný systém* byl přece poražen. Po celý náš dospělý život pak dochází k tomu, že i našim establishmentem se stále ve větší míře stává novopohanská, relativistická, neomarxistická parta, která si svoji rebelii užila v 60. letech – a její ideoví soupeřníci všech věkových kategorií. Nějak se nám asi nedaří

Dokončení na str. 2

Foto: <http://www.katholisches.info>

Paní Asia Bibi: Pozastaven rozsudek smrti!

Po mnohaletých kampaních, peticích, mobilizací podpory a modliteb byla ve středu 22. července oznámena vynikající zpráva – paní Asia Bibi již není pod rozsudkem smrti. Soud revidoval vyhlášený verdikt a zjistil, že proces před jeho vynesením vykazoval závažné nedostatky.

Nyní bude svoláno nové jednání k přezkoumání celého stavu věci. Datum, bohužel, zatím nebylo stanoveno. Soud tak paní Asii Bibi udělil prozatímní svobodu, nicméně rodina rozhodla, že je lepší, aby Asia zůstala ve vězení. Vedly k tomu důvody bezpečnosti, protože život Asie Bibi by se venku stal cílem zájmu islámských radikálů (je vyhlášena odměna ve výši 5000 USD za usmrcení této ženy).

Fakt, že nyní byla zastavena platnost rozsudku smrti neznamená reálné zrušení hrozby tohoto trestu. Znamená to ale, že proces bude kontrolován a bude podléhat režimním opatřením, nebude možné, aby Asia Bibi byla usmrcena tzv. bez svědků, bez řádného procesu a důkazů. Rozhodnutí Nejvyššího soudu dává naději, že na konci tohoto úsilí bude paní Asia Bibi osvobozena zcela a propuštěna domů.

MasLibres.org, sesterská organizace CitizenGO.org, zahájila přípravy na to, aby v případě propuštění mohla paní Bibi s rodinou odcestovat z Pákistánu v podstatě ihned. Ve spolupráci s vládou se připravuje azyl ve Španělsku. Organizace stále vyzývají k modlitbám a šíření informace (např. na sociálních sítích v rámci celého světa) o tom, že je matka pěti dětí nespravedlivě uvězněna a hrozí jí trest smrti.

CitizenGO

Dokončení ze str. 1

srovnat se vnitřně s tím, že názory zrovna těchto lidí by měly být předmětem naší oprávněné nedůvěry, zvláště srovnáme-li je s Miloušem Jakešem či Miroslavem Štěpánem, které si řada z nás ještě slušně vybavuje. Jinak bych snad ani netvrdil, že zrovna naše generace je na tom s kritickým myšlením nějak zásadně hůř. Vždyť schopnost kriticky myslet nebyla nikdy a nikde rozšířena nějak výrazněji: „Zpravidla ovládají ducha národa pouze prosté koncepce. Pochybená idea, avšak jasná a přesná, bude mít ve světě vždy větší váhu než idea pravdivá, ale složitá.“ (Alexis de Tocqueville)

Ti z nás, kteří jsou odkojeni rockovou muzikou, by měli znovu pozorně vyslechnout uvedenou skladbu Tublatanky: „Aj tak ju nikdy nezabijú, Tá nikdy nezomrie, Žije aj keď ju práve nechcú, A nikto pred ňou neutečie.“ Přijmout fakt o existenci pravdy a odložit relativismus – tu intelektuální veteš dnešního establishmentu –, to je prvním krokem k obnovení hledání pravdy, tedy k znovunalezení schopnosti kriticky myslet. Na to není nikdy pozdě – dokonce ani když je někomu přes čtyřicet!

RNDr. Jan Kubalčík, Ph.D.
místopředseda Konzervativní strany

Polský episkopát hluboce rozčarován přijetím zákona o oplodnění in vitro

Předsednictvo Polské biskupské konference vyjádřilo po schválení zákona o oplodnění *in vitro* prezidentem Komorowským „nejhlubší rozčarování a hluboký žal“. Takzvaný zákon o léčení neplodnosti byl přijat polským parlamentem. „Pastýři Církve mají právo i povinnost vyslovit se k morálním otázkám – říká tiskový mluvčí polského episkopátu o. Pavel Rytel-Andrianik –, a proto poukázali na tři skutečnosti, které jsou v diskusi často opomíjeny. Za prvé, že narození jednoho člověka za použití této metody se děje na úkor jiných počatých lidských životů; za druhé, že oplodnění *in vitro* není jediná metoda a že neplodnost lze řešit jinými léčebnými postupy respektujícími důstojnost lidského plození anebo adopcí, a za třetí, že každý člověk i ten, který se narodil za použití metod *in vitro*, má právo na bezpodmínečnou lásku a úctu.“

Polští biskupové dále prohlašují, že „morální odpovědnost za přijetí zákona mají zákonodárci, kteří podpořili a schválili použití metody *in vitro*, jakož i zdravotnická zařízení, která tuto techniku používají“. Biskupové apelují na všechny katolíky, aby nepřistupovali na používání této techniky. Připomněli, že papež František rozhodně odmítá různé formy „falešného soucitu“, podporujícího interrupce, eutanazii, oplodnění *in vitro* či užívání lidských bytostí k záchraně jiných. Podle předsedy odborné komise Polské biskupské konference pro bioetiku, arcibiskupa Henryka Hosera, je přijatý zákon špatný a bude mít negativní dopad na společnost i na zdravotní stav Poláků.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Syrský františkán: V Aleppu jsem denně svědkem zázraků

„Je snadné nás fyzicky zlikvidovat, avšak žádná síla není schopna rozdupat, zničit a udusit nepatrný květ syrského křesťanství. To je ten největší zázrak, jehož jsem každodenně svědkem,“ říká pro italský týdeník *Tempi* (17. července 2015) farář syrského Aleppa O. Ibrahim Sabbagh. Františkánský řeholník přijal správu jedné z tamních farností právě před rokem, v plném proudu války. „Jako pastýři se snažíme svůj lid těšit slovem, duchovním doprovázením a materiální pomocí. Chceme lidem ulehčit nesení kříže, i když ho nemůžeme odejmout. Všemi způsoby poukazujeme na Boží něhu, protože lidé to potřebují,“ říká O. Ibrahim. „V naší farnosti probíhá letní oratoř, kam čtyři dny v týdnu dochází 120 dětí. Připravili jsme na svátost manželství devět párů, které s velikou odvahou začínají svou rodinnou pouť nehledě na všechny obtíže. Pomáháme chudým, potřebným, lidem bez přístřeší.“

Navzdory stálé přítomnosti smrti rozkvetly v bažině války dva květy, říká O. Ibrahim. „Prvním je bratrské společenství mezi různými křesťanskými vyznáními a s muslimy. Prožíváme pravý, prostý a praktický ekumenismus, který se buduje den za dnem, zatímco intelektuální ekumenismus konferencí, knih a studií zcela selhal. Spolupráce s muslimy, včetně sunnitů, je vynikající. Druhý květ je Kristova přítomnost v syrských dějinách. Ač je slabý, křehký a nepatrný, žádná z procházejících bouří jej dosud nezničila.“

Boží přítomnost také dosvědčují mnohé zázraky, ať už jde o nečekaně malý počet obětí při těžkém bombardování, nebo o nespočetné každodenní zásahy Boží prozřetelnosti: „Vždy, když se modlím za někoho, komu nemohu dát jídlo, přijede zásobovací vůz s potravinami. Prozřetelnost zasáhne pokaždé, když potřebujeme za některou rodinu zaplatit nájemné anebo pokrýt výdaje spojené s narozením dítěte. Proto nepřestáváme děkovat Pánu, který nikdy nepolevuje ve své něžné péči,“ uvádí O. Ibrahim.

Dodejme, že ve městě zkoušeném hladem a žízni také jiné řeholní společnosti usilují o to, aby si Aleppští uchovali paměť živé a radostné metropole s mnoha příležitostmi k setkávání. V salesiánské oratoři se na letních táborech schází denně na pět set chlapců a dívek, sdělil pro agenturu *Fides* bývalý turistický průvodce a nyní salesiánský dobrovolník Samaan Daoud. Dosud nezničené křesťanské kostely v lidech „udržují naději proti vši naději“, říká, „a farnosti jsou majákem pro poutníka, který zbloudil v nepřátelském a temném moři“.

Ra Vat

150 syrských křesťanů přijelo do Polska, aby tam začali nový život

Zhruba 50 křesťanských rodin, které prchají ze Sýrie, přijelo do Polska, aby tam začaly nový život. V pátek 9. června večer přistálo ve Varšavě letadlo z Bejrútu s přibližně 150 uprchlíky na palubě. Syřané byli odvezeni do hotelu a za několik dní budou muset podávat žádosti o azyl a přesunout se do ubytoven. Několik z nich hovořilo s novináři, ale odmítli nechat se fotografovat nebo natáčet z obavy, že by tak mohli své příbuzné doma vystavit ještě většímu riziku.

Rozhodnutí polské vlády přijmout uprchlíky, kteří pocházejí většinou z Damašku a dalších měst, je humanitárním gestem převážně katolického Polska tváří v tvář rozsáhlé humanitární krizi v Sýrii.

Avšak rozhodnutí přijmout prozatím pouze křesťany vyvolalo neoprávněnou kritiku kvůli diskriminaci muslimů. Dále Polsko zvažuje přijmout 2000 utečenců z Afriky a Blízkého východu v rámci rozsáhlejšího plánu Evropské unie o rozmístování uprchlíků.

Ansa

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

SLOVO KNĚZE

Nedávno prolétla kolem Pluta vesmírná sonda New Horizons. Jde o další úspěch astronautiky, který posouvá lidské poznání o naší Sluneční soustavě o kus dále. Máme k dispozici kvalitní fotografie povrchu Pluta a víme více o jeho pěti měsících.

Sonda New Horizons zatím pokračuje v letu od Slunce k dalším transplutonickým tělesům Kuiperova pásu, ale bude ještě dlouho trvat, než dosáhne vzdálenosti, ve které obíhá Slunce dosud nejvzdálenější zjištěný objekt – planetka Sedna. Z této vzdálenosti (70–900 astronomických jednotek) se Slunce jeví už jen jako velmi jasná hvězda noční oblohy.

Připomnělo mi to jeden misijní rozhovor na Dnech víry v Praze-Hájích. Mladík, který k Bohu zaujímal neutrální vztah, byl fascinován následující představou: Kdybychom se ocitli v pásmu planetek mezi Marsem a Jupiterem, jevíly by se nám všechny planety Sluneční soustavy jako body různé jasnosti. Neznalému pozorovateli by připadaly více méně stejné. Ale ve skutečnosti všechny kromě Země jsou pusté a prázdné, zatímco na Zemi jsou mobility, banky, auta, kostely a hlavně lidi, kteří toto všechno používají. Desítky miliard osobních mezilidských vztahů. Avšak tento propastný rozdíl mezi Zemí a ostatními objekty není z pásma planetek okem zjištělný.

Sdělil jsem mu svou vlastní úvahu: Kdyby celá naše Sluneční soustava nárazem zmizela, tak by to v celku vesmíru složeného z miliard galaxií, kde každá obsahuje miliardy hvězd, nikdo ani nepoznal. Tak nepatrným jsme kouskem hmoty. A přesto je naše soustava naprosto výjimečná. Na jedné její planetě žijí lidé, kteří jsou schopni krásu vesmíru vnímat, poznávat jeho zákonitosti a být ve vztahu s Tvůrcem. Po stránce hmotné – nicotný prášek, z hlediska ducha – všeobjímající přesah. Není to úžasné?

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

NAŠÍ REVOLUCÍ JE EVANGELIZACE

Homilie papeže Františka při mši svaté v Quitu v Ekvádoru

V rámci své poslední apoštolské cesty slavil papež František spolu s ekvádorskými biskupy, kněžími a víc než milionem věřících v Quitu mši svatou za evangelizaci národů. V homilii vyzdvihl poslání Církve jako svátosti spásy.

Boží Slovo nás vybízí k životu v jednotě, aby svět uvěřil.

Představuji si toto Ježíšovo zašeptání při Poslední večeři na této mši, kterou celebrujeme na Náměstí Dvoustletí. Představme si to společně... Dvě stě let od výkřiku nezávislosti hispánské Ameriky. Bylo to zvolání zrozené z uvědomění si nesvobody, ždímání, drancování a vystavení „nahodilým a střídajícím se konvencím mocných“ (*Evangelii gaudium*, 213).

Chtěl bych dnes tato dvě zvolání sladit ve znamení krásné výzvy k evangelizaci. Nikoli halasnými slovy nebo složitými pojmy, ale svorností zrozené z „radosti evangelia“, která „naplňuje srdce i celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, ze smutku, z vnitřní prázdnoty a z osamění“ (*tamtéž*, 1), z izolovaného vědomí. My, zde shromáždění, všichni společně u Ježíšova stolu, *stáváme se zvoláním, křikem* zrozeným z přesvědčení, že jeho přítomnost nás žene k jednotě, „ukazuje krásné obzory a nabízí lákavou hostinu“ (*tamtéž*, 14).

Aby všichni byli jedno

„Otče, ať všichni jsou jedno, aby svět uvěřil“ (srov. Jan 17,21) – takto Ježíš projevil svoji touhu hledět k nebi. V Ježíšově srdci vystává tato prosba v kontextu poslání: „Jako jsi mne poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa“ (Jan 17,18). V té chvíli Pán na vlastním těle zakouší to nejhorší z tohoto světa, jež přesto miluje až k zbláznění: intriky, nedůvěru, zradu. Neschovává se, ani nenařiká.

Také my každodenně zjišťujeme, že žijeme ve světě drásaném válkami a násilím. Bylo by povrchní domnívat se, že rozdělení a nenávisť panují mezi zeměmi

či sociálními skupinami. Ve skutečnosti jsou to projevy „rozšířeného individualismu“, který nás vzájemně separuje a staví jedny proti druhým (srov. *Evangelii gaudium*, 99), jsou to projevy rány hříchu v srdci lidí, jehož důsledky dopadají také na společnost a na celé stvoření. Ježíš nás posílá právě do tohoto světa, který nás vyzývá, a naše odpověď není dělat jakoby nic, tvrdit, že nemáme prostředky anebo že nás tato realita přesahuje. Naše odpověď je ozvěnou Ježíšova zvolání a přijímá milost a poslání jednoty.

Tomuto zvolání svobody, které propuklo takřka před 200 lety, nechybělo

Foto: Flickr, Aleteia Image Partners (CC BY-SA 2.0)

Nezměrné bohatství různosti a mnohosti dosahuje jednoty pokaždé, když konáme památku Poslední večeře, vzdaluje od nás pokušení takových návrhů, jež se podobají spíše diktaturám, ideologiím a sektářství.

přesvědčení, ani síla, ale dějiny nám říkají, že mělo rozhodující váhu tehdy, pokud se vystříhalo personalismů, aspirací na jedinečnou autoritu a nedostatečného chápání jiných osvobozujících procesů, které měly odlišné, ale nikoli nutně nepřátelské rysy.

Dělit se o dobro evangelia

Evangelizace může být nositelem jednoty očekávání, vnímání, snů, ba dokonce i určitých utopií. To zajisté může, je to naše víra i volání. „Zatímco se ve světě, zvláště v některých zemích, objevují různé formy válek a střetů, my křesťané trváme na uznávání druhého, hojení ran, budování mostů, navazování vztahů a vzájemné pomoci v nesení břemen jeden druhého“ (*tamtéž*, 67).

Touha po jednotě předpokládá něžnou a útěšnou radost z evangelizace, přesvědčení, že se máme dělit o nezměrné dobro, které sdílením zapouští kořeny, a člověk, který tuto zkušenost prožil, získává vznešenější vnímání potřeb druhých lidí (srov. *tamtéž*, 9). Odtud plyne nezbytnost usilovat na všech úrovních o inkluzi, vyhýbat se egoismům, prosazovat sdílení a dialog, podněcovat spolupráci. „Proto je třeba před svými souputníky otevírat vlastní srdce očistěné od nedůvěřivosti..., umění důvěřovat druhému má v sobě cosi řemeslného, podobně jako i pokoj má v sobě kus řemesla“ (*tamtéž*, 244). Je nemyslitelné, aby zazářila jednota, pokud nás duchovní zesvětštění podněcuje k válce mezi sebou, k neplodnému hledání moci, prestiže, rozkoše či ekonomické zajištěnosti. A to na úkor těch nejchudších, nejvíce vyřazovaných a bezbranných, těch, kdo neztrácejí svoji důstojnost, byť by byli denně bití.

Pokorné svědectví

Tato jednota už je misijní působení, „aby svět uvěřil“. Evangelizace nespočívá v proselytismu, který je karikaturou evangelizace! Ta spočívá v přitažlivosti, kterou má naše svědectví pro ty, kdo jsou daleko, v pokorném přiblížení se těm, kdo se cítí vzdáleni Bohu a Církvi, těm, co jsou *a priori* posuzováni a odsuzováni těmi, kdo se považují za dokonalé a čisté! Přiblížit se těm, kdo mají strach nebo jsou lhotejší: „Pán volá také tebe, abys byl součástí jeho lidu, a činí tak s velkou úctou a láskou“ (*tamtéž*, 113). Bůh nás totiž respektuje dokonce i v naší nízkosti a v našem hříchu. S jakou pokorou a s jakým ohledem nás volá, popisuje Apokalypsa: „Hle, stojím u dveří a klepu. Chceš-li, otevři.“ Nenutí, nevylomí zámeček, jednoduše zvoní na zvonek, něžně klepe a čeká. Takový je náš Bůh.

Poslání Církve jakožto svátosti spásy je koherentní s její identitou putujícího lidu, s posláním přivést do svého rozvoje všechny národy země.

Čím intenzivnější je společenství mezi námi, tím více bude prospívat misijní poslání (srov. Jan Pavel II., *Pastores gregis*, 22). Uvést Církev do misijního poslání od nás žádá, abychom znovu vytvářeli společenství. Nejde tedy pouze o působení navenek; jsme misionáři dovnitř i navenek a jevíme se „jako matka, která vychází vstříc setkání, útulný dům, neustálá škola misijního společenství“ (*Dokument z Aparecidy*, 370).

Tento Ježíšův sen je uskutečnitelný, protože nás posvětil: „Pro ně se zasvěcují, aby i oni byli posvěceni v pravdě“ (Jan 17,19). Duchovní život evangelizátora se rodí z této hluboké pravdy, která není totéž co nabídka nějaké nábožensky zabarvené útěchy, spirituality tolik rozšířené. Ježíš nás posvěcuje, aby nás podnítl k osobnímu setkání s ním a s druhými, k nasazení ve světě a k nadšení pro evangelizaci (srov. *Evangelii gaudium*, 78).

Přitažlivá harmonie

Pro nás nepochopitelná niternost Boha se zjevuje v obrazech, které k nám promlouvají o sdílení, komunikaci, darování a lásce. Jednota, ke které nás volá Ježíš, není uniformita, nýbrž „přitažlivá mnohotvará harmonie“ (*tamtéž*, 117). Ne-

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Evangelizovat znamená dát se, nechat v sobě působit veškerou moc lásky, kterou je Duch Boží, a otevřít se tak jeho tvořivé síle.

změrné bohatství různosti a mnohosti dosahuje jednoty pokaždé, když konáme památku Poslední večeře, vzdaluje od nás pokušení takových návrhů, jež se podobají spíše diktaturám, ideologiím a sektářství.

Ježíšova nabídka je konkrétní, netvoří ji myšlenky. Je konkrétní! „Jděte a jedněte také tak,“ říká na závěr podobnosti o milosrdném Samaritánovi těm, kteří se ptali, kdo je jejich bližní. „Jděte a jedněte také tak.“ Ježíšův návrh nespočívá ani v úpravě na naši míru, v níž my klademe podmínky, volíme účastníky a vyřazujeme ty ostatní. To je elitářská religiozita, nikoli Ježíšova. Ježíš

prosí, abychom vytvářeli velkou rodinu, v níž je Bůh naším Otcem a my všichni jsme bratři. Nikdo není vyloučen. Nemá to svůj základ ve sdílení stejných chutí, stejných starostí a talentů. Jsme bratři, protože Bůh nás z lásky stvořil a ze svojí iniciativy určil, abychom byli jeho děti (srov. Ef 1,5). Jsme bratři, protože „Bůh nám poslal do srdce Ducha svého Syna, Ducha, který volá: Abba, Otče!“ (Gal 4,6). Jsme bratři, protože jsme ospravedlněni krví Ježíše Krista (srov. Řím 5,9), přešli jsme ze smrti do života, stali se „spoludědici“ zaslíbení (srov. Gal 3,26–29; Řím 8,17). Toto je spása, kterou uskutečňuje Bůh a kterou Církev s radostí hlásá; je součástí onoho „my“, které sahá až k božskému „my“.

Naše volání na tomto místě, které připomíná ono první zvolání svobody, aktualizuje svatý Pavel: „Běda mi, kdybych nehlásal evangelium!“ (1 Kor 9,16). Je to stejně naléhavé a nezbytné jako volání, které vyjádřilo touhu po nezávislosti. Má podobné kouzlo a stejně přitažlivý oheň. Bratři, buďte Ježíšova smýšlení. Dosvědčujte bratrské společenství, které září!

Darovat sebe

Jak by bylo krásné, kdyby všichni mohli obdivovat, jak pečujeme jedni o druhé, jak se vzájemně utěšujeme a doprovázíme! Sebedarování je tím, co vytváří osobní vztahy. Ty nevznikají darováním „věcí“, nýbrž darováním sebe. Jakýmkoli darem se nabízí vlastní osoba. „Dát se“ znamená nechat v sobě působit veškerou moc lásky, kterou je Duch Boží, a otevřít se tak jeho tvořivé síle. A to zvláště ve složitých chvílích, jako onen čtvrtek, kdy věděl, že se proti němu intrikuje a chystá se zrada. On však daroval sebe sama. Ježíš se nám daroval se svým plánem spásy. Člověk, který se dává, opětovně se setkává se svojí pravou identitou Božího dítěte, podobajícího se Otcovi, a ve společenství s ním, Dárcem života, je bratrem Ježíše, o kterém vydává svědectví. Toto znamená evangelizovat, toto je naše revoluce – protože naše víra je vždycky revoluční – toto je naše nejhlubší a neustálé volání.

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Blahoslavený Josafat Šiškov

Nejstarším ze čtyř mučedníků a členů kongregace asumpcionistů během pronásledování Církve v Bulharsku komunistickým režimem v 50. letech 20. století byl otec Josafat Šiškov.

Od mládí u asumpcionistů

Narodil se jako Matěj Šiškov 9. února 1884 v Plovdivu v Bulharsku. Pocházel z početné rodiny, která se hlásila k římskokatolickému vyznání. Obecnou školu navštěvoval v Kara-Agatch v Adrianopoli (dnes Edirne v Turecku) od roku 1893. Už v devíti letech byl poslán k asumpcionistům do tzv. menšího semináře v Adrianopoli a absolvoval u nich jak zbývající docházku základní školy, tak střední školu.

V dubnu 1900 nastoupil do noviciátu kongregace v Phanaraki na břehu Marmarského moře, na území dnešního západního Turecka. Zde přijal řádové jméno Josafat. Od roku 1901 učil na škole v Kara-Agatch a od roku 1902 ve Varně. Zde mimo jiné řídil školní hudební kapelu a také psal své první články pro bulharská periodika. Jako nadějný student jej superior v roce 1904 poslal na studia filosofie a teologie do Lovaně v Belgii. 11. července 1909 byl vysvěcen v Malines v Belgii na kněze latinského ritu.

Vše pro Boha a pro mladá

Po návratu do Bulharska vyučoval na koleji sv. Augustina v Plovdivu a v kněžském semináři sv. Michala ve Varně. Později působil jako superior a rektor v kněžském semináři sv. Cyrila a Metoděje v Jambolu. Měl na starosti také duchovní správu místní farnosti a kláštera sester Nanebevzetí Panny Marie. V roce 1937 se vrátil na kolej sv. Michala ve Varně, kde působil jako farář římskokatolické farnosti.

Otec Josafat proslul jako uznávaný kazatel, vzdělaný a úspěšný pedagog, ale i člověk veselé povahy se smyslem pro humor a skvělý vypravěč příběhů. Oplýval také hudebním nadáním a s mladými

rád zpíval. Aby se přiblížil mladým a přivedl je k víře, neváhal využívat tehdy moderní technologie – pro studenty zajistil rádio a promítačku, aby jim mohl promítat grotesky či dětské příběhy. V době jeho působení došlo k rozvoji semináře v Jambolu. Věnoval se bohoslovcům latinského i byzantsko-slovanského ritu, pro něž sloužil mši v obou rytech.

Blahoslavený Josafat Šiškov
Foto: <http://www.preguntasantorales>

Obětavě se nasazoval pro Boží věc – aby získal finance pro provoz semináře, organizoval pro něj různé sbírky a také vyučoval státní zaměstnance francouzštinu, aby zajistil pro bohoslovce prostředky. Své znalosti francouzského jazyka využíval také tak, že ve Varně zorganizoval francouzsko-bulharský klub, který měl více než 150 členů, převážně studentů. Mimo jiné patřil k přátelům a častým hostům tehdejšího apoštolského vizitátora v Bulharsku Angela Roncalliho, pozdějšího Jana XXIII. Byl činný také publicisticky – přispíval do časopisu pro katolické věřící v Bulharsku *Poklonník* (*Poutník*).

Obviněn z teroru, zločinů a špionáže

Jako aktivní a na veřejnosti známý kněz byl otec Josafat zatčen v prosinci 1951 a bezmála rok o něm nejbližší neměli téměř žádné zprávy. Byl přiřazen k dalším zatčeným řeholníkům z kongregace asumpcionistů v čele s biskupem Bossilkovem. Byli obviněni z členství v protistátní zločinecké organizaci, ustavené dle vyšetřovatelů už v roce 1944. Cílem této organizace měla být špionáž pro USA a oslabování až svržení lidově demokratického režimu v Bulharsku a boj proti SSSR a dalším zemím usilujícím u vybudování socialismu, organizování vzpour, příprava teroru a zahraniční ozbrojené intervence. Řeholníci, kteří logicky odmítali podobná fantasmagorická tvrzení, byli mučeni a nuceni fyzickým i psychickým nátlakem k doznání. Vykonstruovaný monstrproces začal 29. září 1952 před Státním soudem v Sofii a skončil 3. října vynesením odsuzujícího rozsudku – čtyř trestů smrti pro otce Šiškova, Kamena Vičeva, Pavla Džidžova i biskupa Mons. Eugena Bossilkova. Všichni čtyři byli v tajnosti zastřeleni na nádvoří sofijské centrální věznice v noci 11. listopadu 1952.

Otec Šiškov byl vyhlášen za mučedníka pro víru a blahořečen papežem Janem Pavlem II. v Plovdivu 26. května 2002. Jako oběť komunistického teroru byl také právně rehabilitován, podle zákona o odsouzených z politických důvodů v době Bulharské lidové republiky vydaného bulharským parlamentem v roce 2010.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

PROČ CHCEME POMÁHAT KŘESŤANŮM

Je-li člověk křesťanem, dostane občas vynadáno. Od svého nástupu do základní školy jsme si na to mnozí už zvykli. Problém ovšem nastane, když se nadávající strany nemohou shodnout na příčině svého protikřesťanského rozhořčení. A tato situace právě nastala v souvislosti s uprchlíky z muslimských zemí.

Nejprve noviny psaly, že naši křesťané pro ně nic nedělají, ačkoli si nahrabali na vráceném majetku. Když se ale vynořila iniciativa „Bratr je víc než bližní“, spustil se pokřik, že bezohlední biskupové *nám* sem chtějí tahat cizince, čemuž jsme se přece mohli vyhnout. Nejmasivnější protesty se ale točí kolem sdělení, že křesťané chtějí pomoci především křesťanům – tedy „těm svým“. Sobci.

I v tomto ohledu se „lidový hněv“ svezl na naše hlavy, přestože jde o názor naprosté většiny obyvatel. Ale můžeme být rádi, že si tato většina začala uvědomovat, že náš způsob myšlení a chování má konkrétní historické kořeny, a že to jsou křesťanské kořeny; že křesťan není jen ten, kdo „chodí do kostela“, ale i ten, kdo sdílí jistou tradici myšlení a kultury.

Ale vraťme se k otázce *proč*. Proč pomoci především křesťanům? Křesťané, kteří prchají před násilím a krutostí Islámského státu, mají za sebou strašlivé zážitky: viděli vraždit svoje děti, které odmítly odříkat *šahádu*, protože věří v Krista; viděli násilí na ženách, i malých dívkách, protože chodí civilizovaně oblečené a nestrojí se jako strašidla... viděli vraždit své novorozence, protože byli

pokřtěni... Viděli úzkostné rozhodování křesťanských duchovních, kteří vědí, že křtem ohrožují děti na životě (anglikánskému faráři rozsekali před očima čerstvě pokřtěné dítě na čtyři kusy...)

A o tohle jde. Na to, co zažili, nikdy nezapomenou. Ale podceníme-li otázku jejich bezpečí, přinesou si Islámský stát s sebou! V německých uprchlických zařízeních už začínají oddělovat křesťany, aby zabránili muslimskému teroru. V Británii musejí křesťané budovat pro křesťanské uprchlíky azylové domy. Křesťané samozřejmě potřebují střechu nad hlavou, jídlo a práci (peníze zpravidla nechtějí). Ale především potřebují bezpečí. Pokud jim je nedokážeme poskytnout, neposkytneme jim nic.

Redakce

PRACUJEME NA BUDOUCNOSTI CÍRKVE

Znovu na návštěvě u iráckých uprchlíků v Kurdistánu

[Jak se žije vysídleným křesťanům, kteří přišli o své domovy, práci, o celý svůj dosavadní život? Přinášíme další reportáž Tonyho Friče o životě iráckých uprchlíků v Kurdistánu.](#)

Slovenský fotograf Anton Frič byl součástí týmu vyslaného Slovenskou katolickou charitou, který na přelomu června a července navštívil Kurdistán. Úkolem bylo zmonitorovat a vyhodnotit stav všech navržených projektů podporovaných ze sbírky zorganizované Konferencí biskupů Slovenska (KBS) na pomoc tamním křesťanským uprchlíkům. Projekty jsou roztroušené po malých farnostech. Slovenský tým navštívil Kirkúk a místní diecézi Chaldejské katolické církve a město Sulajmánija v jihovýchodním cípu autonomní oblasti Kurdistán. Dál následovala cesta do Erbilu a Dohúku. Všechny projekty podporované ze sbírky KBS jsou zaměřené na zlepšení situace uprchlíků, přičemž podmínkou je

jejich dlouhodobá udržitelnost. Dalším cílem je zlepšit podmínky křesťanských uprchlíků a místních křesťanských komunit tak, aby nebyli nuceni opustit svoji zem. Křesťané v Iráku patří mezi nejstarší křesťanské komunity, které vznikly díky působení učedníků svatého Tomáše a svatého Pavla v 1. století po Kristu. Bylo by velkou ztrátou pro celý kulturní svět, kdyby křesťanství v Iráku a celém Blízkém východě zaniklo. Žel právě k tomu současná situace spěje. Citujeme z dopisu Antona Friče:

Na biskupství v Kirkúku

Včerejší den jsme začali bohatou snídaní na biskupství v Kirkúku. Zřejmě je to způsobeno tím, že jsme relativně vzácná

návštěva, ale hladem netrpíme. K snídani je tradiční čaj, může být i káva, arabský chléb, jogurt, marmeláda, med a nechybí ovoce. Hlavním jídlem dne je oběd. Jeho základ tvoří rýže a ryba nebo kuřecí maso. K tomu se podává velké množství zeleniny. Zcela běžně jsou na stole nakrájené okurky, zeleninový salát, cibule, mátové lístky (k jídlu) apod. Častá je polévka – zeleninová, kuřecí vývar, dýňová nebo žampionová. Fr. Jens, o kterém za chvíli povím víc, říká, že na Blízkém východě je normální jíst každý den něco jiného. Za starých, klidnějších časů i ti nejchudší nejedli totéž jídlo více než jednou týdně. Nyní jsou špatné časy a lidé tomu přizpůsobují i stravu. Po obědě se tradičně podává ovoce – třešně, broskve,

Foto: © Tony Frič, <http://www.tonyfric.com>

banány, jablka, ryngle. A samozřejmě datle. Nyní je též sezóna melounů, proto je i tato pochutina přítomna na stole ve zvýšené míře. Večeře jsou většinou jednodušší, jsou velmi podobné obědům, jen množství jídla je menší.

Biskupství nám poskytlo perfektní auto a k němu řidiče. Vůbec nechtěli slyšet nic o taxíku. Především kvůli bezpečnosti, říkali. Cesta byla rychlá, projeli jsme přes tři kontrolní místa, na dvou z nich nám kontrolovali pasy, ale na žádném jsme nemuseli vystoupat a nikde nám neprohledávali zavazadla. Krajina se během cesty z Kirkúku do Sulajmánije výrazně změnila. Zatímco okolí Kirkúku je víceméně rovinné, směrem k Sulajmániji se země výrazně mění na hornatou. Z auta jsme viděli krásné, čisté pískovcové kopce a v dolinách mezi nimi opečovávaná pole. Čas od času se objevila nějaká zřícenina. Cesta trvala necelé dvě hodiny, s jednou přestávkou při ruinách Basin Castle, což byla kdysi (cca 1600 let po Kr. založená) křesťanská usedlost s kostelem, domy a hospodářskými budovami.

V chaldejské farnosti v Sulajmániji

V Sulajmániji náš čekal otec Ayman, který zpočátku nevěděl, co s námi. Po chvíli trapného ticha se rozběhla konverzace, která nás utvrdila v tom, že jsme správnou misí na správném místě. Představi-

telé Církve jsou zde úžasní a neříkám to poprvé. Se svými ovečkami tráví většinu svého času. Fara je otevřená pro kohokoli. Kněz je přístupný prakticky v kteroukoli hodinu, a to přesto, že často má svou vlastní rodinu. Tito kněží, kteří se pro své svěřence opravdu rozdávají, nás nutí zamyslet se nad našimi kněžími a naší Církví. Tváří v tvář této srdeč-

Naším úkolem je pracovat na budoucnosti Církve a tou budoucností jsou děti. Když se jim nebudeme věnovat, Církev přestane existovat.

nosti, vydávání sebe sama a zanícenosti pro Církev je těžké chápat odstup a častý nezájem našich kněží a biskupů. Mše svatá a několik hodin týdně věnované katechezím nebo práci s mládeží je v našich farnostech standard. Další vlastností všech představitelů Církve, s nimiž jsme se potkali, je upřímnost. Taková ta dětská, ničím nezatížená, která člověku dává svobodu a prostor v myslí pro konání dobra a naplnění vlastního poslání. Jsem možná trochu otevřenější a kritičtější než bych měl (i když jsem tu právě díky naší Církvi a Charitě), ale nedá mi to, abych to nenapsal právě tak, jak to tady cítíme.

Otec Ayman Aziz Hirmiz má na starost katolickou chaldejskou farnost v Sulajmániji. Spadá pod něj asi 250 rezidentských rodin (křesťanských rodin, které zde žijí natrvalo) a stejné množství uprchlických rodin, které pocházejí z Ninivské planiny, většinou z měst Karakoš, Bartella a Mosul. Ještě před pár měsíci zde bylo více než 600 rodin, mnohé z nich se ale rozhodly Irák opustit či odejít za svými příbuznými do Erbilu. Většina rodin žije v různých halách, školách, několik desítek z nich přímo v kostele. Otec Ayman se nyní snaží rodiny přesouvat do rodinných domů, v nichž nájem hradí částečně Církev. Kostel a další prostory jsou potřeba pro pastorační činnost – katecheze, duchovní cvičení či setkávání mládeže. Všechny tyto činnosti byly téměř na rok pozastaveny, ale podle slov otce Aymana je „naším úkolem pracovat na budoucnosti Církve a tou budoucností jsou děti. Když se jim nebudeme věnovat, Církev přestane existovat.“

Náklady na pomoc uprchlíkům jsou vysoké. Musí se najíst, musí bydlet, což znamená náklady na elektřinu, vodu a další služby, potřebují zdravotní péči a mnoho dalšího. Mnozí z nich žijí v letargii, čekají na zázrak a nesnaží se z problémů vůbec dostat. S pracovními místy je velký problém. Kvůli válce je Irák v hospodářské krizi. Mnohé firmy z Kurdistánu minulý rok odešly a vracejí jen zřídka. Zejména Sulajmánija se začíná rychle vracet do „předválečného stavu“, což znamená novou naději na získávání práce. Má to však několik podmínek a mnohé z nich lidé nemohou či nejsou ochotni splnit (naučit se kurdsky a ochotně pracovat). Velká část utečenců žije v naději na návrat domů. Mnozí trpí uprchlickou letargií, která svazuje mysl i ruce.

Farnost v Sulajmániji je do značné míry tvořená právě utečenci. Z každé vlny, která se za poslední desetiletí Irákem převalila, v Sulajmániji zůstalo několik desítek rodin. I z této poslední se zatím podařilo integrovat asi deseti rodinám a další jsou na dobré cestě. Církev jim první rok či dva pomůže s nájemným, platbami za léky nebo se školným pro děti. Pak se postaví na vlastní nohy a jsou plnohodnotnými členy tamní komunity.

Jen málokdy se stává, že by peníze požadoval někdo, kdo je nepotřebuje. Po našich zkušenostech ze Slovenska nebo Afriky je upřímnost místních lidí přímo šokující. Kněz vám řekne: „Čekal jsem na vaše peníze, ale když nepřicházely, požádal jsem o grant u jiné organizace a tam mi žádost hned schválili. Nyní už vaše peníze nepotřebuji.“ Takovou úroveň čestnosti bychom u nás těžko hledali.

U otce Jense v klášteře Panny Marie

Otec Jens z kláštera Panny Marie – člověk a místo, které nás vrací o dva tisíce let nazpět, do věku apoštolů. Do doby, kdy Boží služebník sloužil Božímu stvoření, sdílel s ním dobré i zlé, byl mu pastýřem, vůdcem, těшитelem i ochráncem. Tím vším otec Jens je. Patří do komunity Al-Khalil, v jeho klášteře žije momentálně 45 rodin. Všechny jsou z Ninivské planiny. Jedna rodina je z města Bartella, další z Karakoše. Fr. Jens se dohromady stará o 180 lidí. 64 z nich (14 rodin) žije přímo v klášteře, 6 rodin v kostele a ostatní žijí v domech blízko kláštera. Tři z těchto domů patří Církvi, další tři mají na rok v bezplatném pronájmu.

Kláster Panny Marie byl ještě před pěti roky opuštěný a téměř ruina. Po příchodu otce Jense se začalo s opravami a dostavbami; to umožnilo zahájit pastorační program s mládeží a dospělými věřícími z celého Iráku. Nyní je tento program z důvodu péče o uprchlíky pozastaven. Přímé náklady na provoz kláštera v současné době, kdy jsou zde utečenci, jsou 1500 USD týdně. Tyto náklady zahrnují elektřinu, vodu, nutnou ochranu a další náklady na provoz plus náklady na stravu, zdravotní péči apod. Na tyto výdaje přispívá rakouská organizace Initiative Christian Orient (ICO).

Když jste s otcem Jensem, je vám jasné, že je to člověk na správném místě. Boží cesty jsou nevyzpytatelné, ale Pán opravdu ví, co dělá. Otce sem poslal iniciovat komunikaci mezi křesťany a muslimy, ale než vůbec začal, přišli první uprchlíci. A právě zde se projevila dokonalost Božích záměrů. Otec Jens se změnil z akademika na kněze, který naplno slouží lidem. Slouží mše svaté, opravuje, rozváží věci v autě, zařizuje učitele

kurdštiny pro děti, zajišťuje nákup a při tom všem si najde čas na novou encykliku papeže Františka nebo nejnovější sci-fi román. Jeho mše svaté jsou návratem do časů počátku křesťanství. Oltář obstoupený dětmi, kázání doslova o život a do života, viditelná radost z každé přítomné duše na mši svaté.

Otec Jens přemýšlel a přemýšlí o své úloze za mnoho let dopředu. Uprchlíci jsou momentální starost, řeší to, co je třeba a přímo dokonale, jeho myšlenky však jsou i nyní vzdálené v několikaleté budoucnosti. Jeho vlastními slovy: „Nemám rád dočasná řešení.“ Staví dům,

Je dobře, že někteří lidé věří, že křesťanství na Blízkém východě nezanikne, a že dokonce pokvete.

Fr. Jens s dětmi uprchlíků v klášteře Panny Marie
Foto: <http://goipeacenottopieces.blogspot.cz>

ve kterém ubytovává uprchlíky, ale staví ho tak, aby byl ideální též pro ubytování budoucích hostů a zájemců o exercicie nebo setkání mládeže. Vůči svým ovečkám je nekompromisní. Ty rodiny, které by odmítaly své děti posílat na lekce kurdštiny, vypoví hned z kláštera. Nic takového se ale dosud nemuselo odehrát, protože otec Jens má respekt a svůj záměr dokázal představit a vysvětlit i těm nejobojnějším. Děti i on považuje za budoucnost Církve a věnuje jim velkou část své energie.

Kláster se nachází ve staré části města, v níž kdysi bydleli židé i křesťané. Židé byli z Kurdistanu vyhnáni v padesátých

letech a křesťané se postupně přesunuli do vyspělejších částí města. I proto byl před příchodem otce Jense klášter opuštěný. Nyní se čtvrť znovu obnovuje, právě díky návratu křesťanů. Sulajmánija není staré město, vlastně nemá historii delší než 200 let. Ale i přesto patří k největším a nejrozvinutějším iráckým městům s téměř 1,5 milionu obyvatel. Většinou jsou to muslimové a křesťany byste těžko hledali. Když spočítáme uprchlíky, je jich zde asi 3500. Ale určitě má význam zde ve městě křesťanskou komunitu udržet, dokonce i muslimové si to myslí.

Z velkých iráckých měst je Sulajmánija nejtolerantnější, nejkulturnější a zároveň patří mezi nejkrásnější města. Leží v horách blízko hranice s Íránem. Na ulicích běžně vidíte mladé muslimské ženy, oblečené velmi evropsky. Věc, která je v Kirkúku nemyslitelná. V současnosti zde začínají fungovat firmy jako Hilton či Chevron. Přibývají výškové budovy, zábavní parky, ale má to samozřejmě i negativní vliv. Například na cenu nemovitostí: otec Jens chce koupit pozemek za klášteřem, na kterém chce postavit nové centrum křesťansko-islámského porozumění. Cena za 600 m² je 250 000 dolarů a to je považováno za ještě velmi dobrou nabídku!

Den jsme ukončili v klášteře dlouhým rozhovorem s fr. Jensem při pohledu na osvětlené město z terasy nového pastoračního centra. Dozvěděli jsme se mnoho o historii kláštera, vztazích mezi křesťany a muslimy, ale i o plánech a perspektivách křesťanů v Iráku. Je dobře, že někteří lidé věří, že křesťanství na Blízkém východě nezanikne, a že dokonce pokvete. Po všech smutných setkáních a těžkých osudech lidí, s nimiž jsme se dosud setkávali v táborech, bylo toto setkání s otcem Jensem velkým povzbuzením.

Anton Frič

Přeložila Zdeňka Rybová
(Mezilitulky redakce)

Mgr. Anton Frič, slovenský fotograf a reportér

TICHÁ AKTIVITA SRDCE

Nad konstitucí Sacrosanctum concilium o posvátné liturgii

Kardinál Robert Sarah, prefekt Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, představuje konstituci *Sacrosanctum concilium* jako skutečnou „magnu chartu“ každého liturgického jednání.

Bude se konstituce Druhého vatikánského koncilu o posvátné liturgii vykládat padesát let po vyhlášení papežem Pavlem VI.? *Sacrosanctum concilium* není prostý výčet „receptů“ na reformu, ale skutečná „magna charta“ každého liturgického jednání.

Ekumenický koncil nám v ní poskytuje poučení církevního magisteria o metodě. Koncil se zdaleka nespokojil pouze s disciplinárním a vnějším přístupem, ale chce, abychom přemýšleli o tom, čím je liturgie ve své podstatě. Praxe Církve vždy vychází z toho, co přijímá a o čem rozjímá ve Zjevení. Pastorační péče nemůže být oddělena od nauky.

Actio Christi

V Církvi „má být činnost zaměřena ke kontemplaci“ (viz č. 2). Koncilní konstituce nás vyzývá, abychom znovu objevovali trojiční původ liturgické činnosti. Koncil tak vyjadřuje kontinuitu mezi posláním Krista Spasitele a liturgickým posláním Církve. „Jako Otec poslal Krista, tak Kristus poslal apoštoly,“ aby „obětí a svátostmi, které jsou ohniskem všeho liturgického života“ uskutečňovali „dílo spásy“ (č. 6).

Slavení liturgie tedy není nic jiného než uskutečňování Kristova díla. Liturgie je ve své podstatě *actio Christi*. „Je to dílo Krista, kterým vzešlo dokonalé usmíření a dosáhli jsme v něm plnosti bohopocty“ (č. 5). On sám je velekněz, skutečný předmět a pravý vykonavatel liturgie (č. 7). Nepřijmeme-li tento zásadní princip ve víře, pak existuje riziko, že se liturgie stane lidským úkonem, sebeoslavou společnosti.

Naproti tomu skutečné dílo Církve spočívá ve vstupování do Kristovy činnosti, ve sjednocování se s tímto dílem, které přijal jako posláním od Otce. Tím

„jsme dosáhli plnosti bohopocty“, protože „jeho lidství, sjednocené s osobou Slova, bylo nástrojem naší spásy“ (č. 5). Církev, tělo Kristovo, proto musí být nástrojem v rukou Slova.

Participatio actuosa

Toto je hlavní smysl klíčového pojmu této koncilní konstituce: *participatio actuosa*. Taková účast spočívá v tom, že se Církev stává nástrojem Ježíše Krista – Kněze, aby se mohla podílet na jeho tro-

no. Spíše jde o to dovolit Kristu, aby nás spojil se svou Obětí.

Liturgické *participatio* musí být tedy míněno jako milosrdenství Krista, který „vždycky k sobě přidružuje svou milovanou nevěstu Církve“ (č. 7). Jemu náleží iniciativa a prvenství. Církev „prosí svého Pána a skrze něho vzdává poctu věčnému Otci“ (č. 7).

Kněz se tedy musí stát tímto nástrojem, který umožňuje Kristu zazářit. Jak nám nedávno připomněl papež František, celebrant není moderátorem nějakého představení; nesmí usilovat o popularitu mezi shromážděnými lidmi tím, že by před nimi vystupoval jako jejich hlavní konferenciér. Přijmout ducha koncilu právě naopak znamená, že kněz bude sám sebe upozadovat – vzdá se ústředního postavení.

Na rozdíl od toho, co se časem ustálilo, a v souladu s koncilní konstitucí je zcela vhodné, aby během úkonu kajičnosti, zpěvu Gloria, modliteb a eucharistické modlitby kněz i shromáždění věřící stáli společně *ad orientem*, a vyjadřovali tak svou vůli podílet se na bohoslužbě a díle vykoupění uskutečněného skrze Krista. Tohoto způsobu lze vhodně využít v katedrálách, kde liturgický život musí být příkladný (č. 4.)

Abychom se vyjádřili zcela jasně, je třeba podotknout, že v některých jiných částech mše kněz jednajícím *in persona Christi Capitis* vstupuje do dialogu se shromážděným lidem. Ale tento dialog tváří v tvář nemá žádný jiný smysl než vést k důvěrnému setkání s Bohem, který z něho milostí Ducha Svatého učiní setkání „Božího srdce se srdci věřících“. Koncil nabízí další prostředky k aktivní účasti: „recitování aklamací a odpovědí a zpěvu žalmů, antifon a písní; jde i o správné chování, gesta a držení těla“ (č. 30).

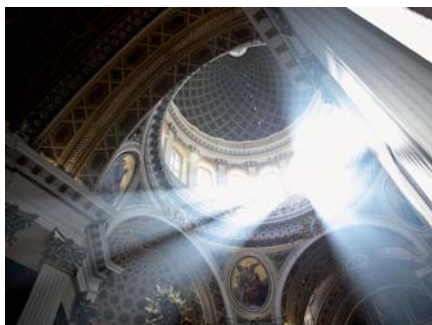

Foto: Flickr, spbpda (CC BY-ND 2.0)

Liturgie nás staví do přítomnosti Boží transcendence. Obnovuje v nás svatý úžas, radostný údiv, jenž nás vede ke ztišení před Božím majestátem.

jich posláním. Církev se aktivně účastní liturgické činnosti Ježíše Krista tím, že je jeho nástrojem. Hovořit v tomto smyslu o „celebrujícím společenství“ není zcela jednoznačné a vyžaduje obezřetnost. (Instrukce *Redemptoris sacramentum*, č. 42). *Participatio actuosa* by nemělo být považováno za nutnost něco dělat. V tomto bodě je učení koncilu často deformová-

„Žoviální“ liturgie

Příliš rychlý a především příliš lidský výklad z toho vyvodil, že věřící musí být neustále aktivní. Současná západní mentalita utvářená technologiemi a uhranutá hromadnými sdělovacími prostředky si přála učinit z liturgie nástroj efektivní a užitečné pedagogiky. V tomto duchu docházelo k pokusům o vytvoření žoviálních bohoslužeb. Celebranti, vedeni pastoračními záměry, občas zkoušejí vytvořit z bohoslužeb didaktické dílo, a proto zavádějí různé sekulární a působivé prvky. Nejsme snad svědky rostoucího počtu nejrůznějších svědectví, zábavných vystoupení a potlesku? Domnívají se, že to povede k vyšší účasti věřících, avšak ve skutečnosti se tak liturgie redukuje na lidskou zábavu.

„Je pravda, že mlčení není ctnost a hluk není hřích,“ píše Thomas Merton, „ale neustálá vrava, zmatek a hluk v moderní společnosti nebo při některých afrických eucharistických liturgiích jsou výrazem atmosféry jejich nejtěžších hříchů a těmi jsou bezbožnost a zoufalství. Svět propagandy a nekonečných argumentací, invektiv, kritiky nebo jen pouhého tlachání je světem, v němž nestojí za to žít. Mše se stává zmateným rámcem, modlitby vnějším nebo vnitřním hlukem.“ (Thomas Merton, *The Sign of Jonah*, francouzské vydání, Albin Michel, Paříž, 1955, s. 322).

Podstupujeme reálné riziko, že při našich bohoslužbách nezbyde žádné místo pro Boha. Vystavujeme se riziku stejného pokušení jako Židé na poušti. Snažili se vytvořit bohoslužbu tak, aby vyhovovala jejich vlastním představám a touhám, ale nezapomínejme, že skončili u uctívání zlatého telete.

Prokazování úcty Bohu

Je na čase začít naslouchat koncilu. Liturgie je „především prokazování úcty Boží velebnosti“ (č. 33). To má pedagogickou hodnotu do té míry, do jaké je liturgie zaměřena na oslavu Boha a na bohopoctu. Liturgie nás vpravdě staví do přítomnosti Boží transcendence. Skutečná účast znamená, že se v nás obnoví onen „úžas“, kterému svatý Jan Pavel II. přikládal velkou pozornost (*Ecclesia de Eucharistia* č. 6.) Tento svatý úžas, tento radostný

Foto: Flickr, Tanozzo (CC BY 2.0)

údiv, od nás vyžaduje ztišení před Božím majestátem. Často zapomínáme, že posvátné ticho je jedním z prostředků, které koncil pro účast na bohoslužbách přednostně doporučoval.

Je-li liturgie dílem Ježíše Krista, je nezbytné, aby během ní celebrant pronášel své vlastní komentáře? Nesmíme zapomínat, že když misál povoluje nějaký

Liturgie je mystická a kontemplativní činnost, jež přesahuje naše lidské jednání. Předpokládá otevřenost vůči tajemství, které je oslavováno.

zásah, ten se nesmí proměnit ve světskou a lidskou rozpravu, v ať už více či méně rozumný komentář na aktuální téma ani ve světský pozdrav přítomných věřících, ale má být velmi krátkým pozdravením, které dá najevo tajemství shromážděné Církve (*Všeobecné pokyny k římskému misálu*, č. 50). Pokud jde o kázání, to je samo o sobě liturgickým úkonem, který má svá vlastní pravidla.

Participatio actuosa na díle Ježíše Krista předpokládá, že opustíme sekulární svět, abychom se mohli připojit k „posvátné činnosti, které se žádná jiná nevy-

rovná“ (*Sacrosanctum concilium*, č. 7). De facto „tím s určitou troufalostí požadujeme zůstat v lidském světě a zároveň vstoupit do světa Božího.“ (Robert Sarah, *Dieu ou rien*, s. 178).

V jistém smyslu je politováníhodné, že presbytář (u hlavního oltáře) v našich kostelech není místem přísně vyhrazeným pro bohopoctu, že do něho vstupují lidé ve světských oděvech a že posvátný prostor není architektonicky jasně vymezen. Vzhledem k tomu, že – jak učí koncil –, Kristus je přítomen v Božím slově, když je zvěstováno, je podobně na škodu, že lektoři nemají vhodný oděv, který by naznačoval, že nepronášejí lidská slova, ale slovo Boží.

Mystická a kontemplativní činnost

Liturgie je v podstatě mystická a kontemplativní činnost, a tudíž přesahuje naše lidské jednání; dokonce i *participatio* je milostí od Boha. Proto z naší strany předpokládá otevřenost vůči tajemství, které je oslavováno. A tudíž konstituce doporučuje plné pochopení obřadů (č. 34) a zároveň nařizuje, „aby věřící dovedli spolu recitovat nebo zpívat také latinsky části mešního řádu, které jim přísluší“ (č. 54).

Pochopení obřadů není pouhým úkonem rozumu, který by měl vše přijímat, všemu rozumět a vše zvládat. Našemu pochopení posvátných obřadů napomáhá *sensus fidei*, jež vede k praktikování

živé víry prostřednictvím symbolů a který díky „harmonii“ poznává více než pouhé pojmy. Tento princip předpokládá, že člověk přistupuje k božskému tajemství s pokorou.

Kontinuita, nikoli rozkol

Ale budeme mít odvahu následovat koncil až do tohoto bodu? Takovýto výklad, osvětlený vírou, je však zásadní pro evangelizaci. Liturgie má být pro „ty, kdo jsou mimo Církev, jako znamení vyzdvížené mezi národy. Pod ní se mají vjedno shromáždit rozptýlené Boží děti“ (č. 2). Výklady konstituce *Sacrosanctum concilium* musí přestat být výmluvou pro neposlušnost církevních předpisů.

Přesněji řečeno nemohou být příležitostí pro vytváření roztržek mezi katolí-

ky. Dialektický výklad *Sacrosanctum concilium*, tedy hermeneutika rozkolu v tom či onom smyslu, není ovocem ducha víry. Koncil nechtěl skoncovat s liturgickými formami zděděnými z tradice, ale spíše je chtěl prohloubit. Konstituce nařizuje, „aby nové formy organicky vyrůstaly z forem, které již existují“ (č. 23).

V tomto smyslu je nezbytné, aby ti, kdo celebriují podle *usus antiquior*, tak činili bez jakéhokoli ducha odporu, a tudíž v duchu *Sacrosanctum concilium*. Stejně tak by bylo chybou domnívat se, že mimořádná forma římského ritu má původ v jiné teologii než reformovaná liturgie. Bylo by taktéž žádoucí, aby obřady kajícínosti a offertorium podle *usus antiquior* byly doplněny jako příloha do příštího vydání misálu, a bylo tak zdůrazněno, že

obě formy liturgie osvětlují jedna druhou a nejsou ve vzájemném protikladu.

Budeme-li žít v tomto duchu, pak liturgie přestane být předmětem soupeření a kritiky, ale budeme se moci aktivně účastnit té liturgie, „která se slaví ve svatém městě Jeruzalémě, k němuž směřujeme jako poutníci; tam sedí Kristus po Boží pravici a vykonává službu ve svatyni, v pravém stánku“ (č. 8).

Kardinál Robert Sarah

<http://rorate-caeli.blogspot.com>

Přeložil Pavel Štíčka

(Mezilitulky redakce)

Robert kardinál Sarah,
prefekt Kongregace pro
bohoslužbu a svátosti

EKOLOGICKÁ KRIZE JE TAKÉ KRIZÍ MYSTICKOU

Rozhovor s Fabricem Hadjadjem o encyklice *Laudato si'*

*V čem je podle vás encyklika *Laudato si'* epochální, podobně jako byla ve své době encyklika *Rerum novarum*?*

Epochální je to, co ukazuje určitou dobu a zároveň tuto dobu překonává, tak trochu jako vycházející slunce, které stoupá a osvětluje krajinu. Přesně k tomu dochází tímto textem. Ukazuje, co je specifické pro naši dobu, totiž technokratické paradigma, a činí tak pomocí těch největších, ale i těch nejjednodušších tajemství: trojičního společenství a společenství veškerého stvoření, toho, o čem reflektují největší teologové, a toho, co zakouší v první osobě každý zamilovaný. Je to jako by se katolicismus uprostřed extrémního nebezpečí, ve kterém se nacházíme, stal fyzickým faktem. Encyklika *Pacem in terris* se obracela ke všem lidem dobré vůle, zatímco *Laudato si'* se obrací jednoduše ke všem lidem. Ekologické vědomí nás vede k poznání, že obýváme „společný dům“ a že tento společný dům jako každý dům předpokládá společného Otce.

Úcta k přírodě vychází podle papeže z úžasu nad stvořením. Proč se lidé omezují na materialistický pohled?

Na počátku jsme všichni kontemplativní. Je to zdroj dětství. Mladý člověk je pohnut k vědeckému studiu především úžasem, který zakouší před přírodními úkazy. Pouze obdiv a láska mohou uvádět do pohybu. Tento pohyb je však často vychýlen vůlí k moci, která postrádá vděčnost. Tak se v průmyslové škole, kam nastoupí dotyčný mladík, přehlídí to, co v sobě tyto úkazy mají úchvatného, a přechází se od úžasu ke kalkulu, ovládnání a utilitarismu, který ignoruje počáteční impuls touhy po poznání. A protože jsme byli dětmi na kolenou naší matky spolu s otcem, který nám ukazoval krásu kopretiny, máme touhu tento svět inteligentně pochopit. Vyvstává však vůle vyrábět lidičky bez otce a bez matky, zmocnit se kopretiny a zredukovat ji na užitek či funkci. A tak zrazujeme nejenom stvoření, ale také sami sebe.

Papež se posouvá velmi daleko ve své kritice ekonomického a finančního systému. Konzumismus je pro něj neomezený růst. Proč je tato mánie konzumu nebezpečná a proč je nezbytné klást mu meze?

Kladení mezí se ospravedlňuje důrazem na nedostatek přírodních zdrojů. To však nestačí, neboť se tak vytrácí pozitivní povaha omezení. Omezení není odřeknutí, nýbrž tvrzení. Pro starověk platí, že co má meze, má formu, zatímco to neomezené je nedokonalé, beztvaré, bez kontur. Omezovat se ve svých prostředcích umožňuje dělat věci rovnou (např. poezii můžete tvořit jen za pomoci tužky a papíru). A omezit konzumaci produktů umožňuje otevřít se lidskému společenství. Tomáš Akvinský říká, že „střídmost jakožto ctnost nevylučuje všechno potěšení, ale pouze takové, které je zbytečné a nezřízené; a z tohoto důvodu otevírá vůči vlídnosti, přátelství a radosti.“ Nadbytek zboží nezamezuje beznaději. Avšak tam, kde člověk zakouší společenství a sounáležitost, „každé místo

přestává být peklem a stává se kontextem důstojného života“ (čl. 148).

Papež opakuje, že „všechno je propojeno“ (Bůh, člověk a země). Jak interpretovat tento výraz, který se někteří pokoušejí minimalizovat?

Je to vůdčí myšlenka encykliky. Domnívám se, že je třeba interpretovat ji za pomoci tří soustředných okruhů. Prvním je ekologie v úzkém smyslu tohoto slova. Této disciplíně je vlastní pozorovat rovnováhu ekosystémů a tak rozpoznávat, že všechno v přírodě souvisí a že to, co se dotýká vody či květin, může mít nevypočitatelné následky pro ostatní živé bytosti. Druhým okruhem je spojení mezi světem materiálním a duchovním, a tedy vědomí toho, že ekologická krize je také krizí mystickou: „Vnější poušť se ve světě množí, protože vnitřní poušť se staly nedohledné“ (čl. 217). A nakonec třetí okruh, který transcenduje a obsahuje ty předchozí. Tím je mystérium Trojice, jak je podivuhodně popsáno v následující pasáži: „Božské Osoby jsou subsistující vztahy a svět stvořený podle božského modelu je osnova vztahů. Každé stvoření směřuje k Bohu a každé živé bytosti je vlastní směřovat k něčemu jinému, takže v lůně veškerenstva můžeme potkat bezpočet stálých a tajemně propojených vztahů“ (č. 240).

Toto mystické pojetí sleduje František v šesté kapitole a mluví zvláště o eucharistii, která přetváří a objímá stvoření. Jaký je vztah mezi ekonomikou spásy a záchranou planety?

Svatosti oponují pokušení spiritualismu neboli takovému vztahu k Bohu, který odhlíží od hmoty, těla a viditelných gest. Katedrála ztělesňuje celé stvoření. Paul Claudel to řekl pronikavě: „Svorníkem katedrál byl uchopen pohanský prales.“ V *Saténovém střevíčku* kritizuje ty, kteří chtějí „redukovat chemii spásy na individuální a utajenou transakci v nějaké stísněné úřadovně“. A potom dodává: „Jeho dílem prosíme Boha! Nic z toho, co udělal, není zbytečné a cizí naší spásy. Jeho stvoření, aniž bychom opomněli jeho jedinou část, budeme pozvedat svými vděčnými a pokornými rukama.“

„Eucharistie je sama o sobě kosmickou láskou“ (čl. 236). Božsky proměňuje

„plod země a plod lidské práce“. Když se trochu zamyslíme, zahrnuje to v sobě proměnu ekonomie: chléb, který přichází na stůl a který má být z čisté pšenice, nemůže být míšen s pesticidy, nesmí být produkován v mrzkých podmínkách. Jinak by náš dar byl urážkou! Nemluvě o nezbytných podmínkách výroby „dobrého“ mešního vína. Tímto jednoduchým požadavkem, že je třeba přinášet dary důstojné oltáře, lze zpochybnit celou ekonomii.

Giusto de' Menabuoi: Stvoření světa (1378)
Foto: Wikimedia Commons

Svět stvořený podle božského modelu je osnova vztahů. Každé stvoření směřuje k Bohu a každé živé bytosti je vlastní směřovat k něčemu jinému.

Je možné mluvit o ekologickém hříchu anebo by bylo lepší mluvit o strukturách hříchu?

Výraz „ekologický hřích“ se v encyklice nevyskytuje. Zdá se, že byl použit po jejím vydání pravoslavným metropolitou Zizioulasem. Svátý otec, který cituje patriarchu Bartoloměje, mluví o „hříchu proti stvoření“ (čl. 8). Jisté je, jak ukazuje filosof Hans Jonas v knize *Princip odpovědnosti*, že „technologická civilizace“ proměňuje „tradiční etiku“ přinejmenším ve dvou bodech: Tradiční etika je

etikou blízkosti. Dnes vzhledem k technoindustriální globalizaci můžeme poškodit lidi z druhé části světa anebo ty, kteří se ještě nenarodili (budoucí generace). Kromě toho tradiční etika nahlížela přírodu jako něco stabilního, nevyčerpatelného, nezranitelného, zatímco svým nynějším jednáním můžeme „společný dům“ zranit, a dokonce zničit. Z hlediska tohoto neslýchaného kontextu proto musíme vnímat svůj smysl pro hřích.

Může tato encyklika rozhábat řady katolíků či ekologů?

Z historických důvodů zejména v důsledku komunismu měli mnozí katolíci tendenci spojit se s technoliberalním světem neomezeného růstu. Tato encyklika rozbíjí toto scestné spojení. František mluví dokonce o „mýtu pokroku“ (čl. 60), ba navrhuje „přijmout v určitých částech světa určité jeho zpomalení a chránit zdroje, aby se mohlo zdravě růst v jiných částech“ (čl. 193). Tvrdí také, že nové technologie nejsou neutrální, ale zahrnují v sobě nebezpečný plán či paradigma, a tak obrací čistě účelové chápání techniky, které nezřídka v Církvi převládalo. Pokud jde o ekologii, papež je volá k důsledné, „integrální“ a „lidské“ ekologii. Nelze bránit přírodu a pohrdat člověkem, který je jejím vrcholem. Říci, že člověk je živočich stejný jako ostatní, znemožňuje ekologii, protože je nezbytné, aby člověk měl výjimečnou důstojnost, má-li odpovědně pečovat o stvoření. Tvrdit na druhé straně, že příroda není zdrojem dostupné energie a materiálů, nýbrž darovaným řádem, který je třeba cítit, sledovat a chránit, znamená předpokládat prozřetelnost štědrého Stvořitele. A nakonec, proti každému individualistickému pojetí spásy je třeba vzpomenout na Noema. Pro spásu tohoto jediného spravedlivého bylo zapotřebí archy, a bylo tudíž nutné zachránit jeho rodinu a spolu s jeho rodinou všechny ostatní druhy, čisté i nečisté.

Antoine Pasquier, *Famille chrétienne*
Přeložil Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

Fabrice Hadjadj (*1971),
francouzský katolický
spisovatel a filozof, člen
Papežské rady pro laiky

STO OTÁZEK A ODPOVĚDÍ O SYNODĚ

Co je vlastně biskupská synoda a jaké jsou její pravomoci? Jaký je vztah mezi doktrínou a pastoračním přístupem? Může se změnit postoj Církve například k rozvedeným a znovu seždaným nebo ke svazkům osob stejného pohlaví? Tyto a další otázky si mnozí z nás položili v souvislosti s loňským mimořádným shromážděním biskupské synody o rodině. Biskupové Pagotto, Vasa a Schneider se na ně pokusili stručně a srozumitelně odpovědět v brožurce *Preferential Option for the Family*, která má podtitul *100 otázek a odpovědí vztahujících se k synodě*.

Autoři považují za problematickou už přípravu na synodu včetně rozeslaného dotazníku. Upozorňují, že když se Církev vyslovuje k problematickým otázkám, tradičně vychází z pravd víry založených na slově Božím a Tradici, ze kterých se odvíjí pastorační přístup, jehož cílem je vést lidi ke spáse. Synoda o rodině však postupovala opačně, od konkrétní situace lidí v historickém okamžiku. Nebezpečí tohoto přístupu podle autorů brožurky spočívá ve snaze přizpůsobit se světu. Křesťanství se nevyvíjí, protože je založeno na věčných zjevených pravdách, a ani Církev by se neměla přizpůsobovat vý-

voji společnosti, ale identifikovat a snažit se napravovat chyby, na kterých je tento vývoj založen. Současné kulturní klima je nepřátelské vůči křesťanským rodinám, sexuální revoluce a genderová ideologie páchá obrovské škody, mezi Církví a světem panuje nepřátelství. Ani mnozí věřící nepřijímají morální zásady Církve, a nemorální chování se snaží bagatelizovat dokonce i někteří představitelé Církve. Podle autorů brožury jde v první řadě o duchovní nemoc, kterou je nutné léčit návratem k čistotě mravů.

Autoři zdůrazňují, že podle přirozeného zákona existuje pouze jedna forma manželství, tj. monogamní a nerozlučitelný svazek mezi jedním mužem a jednou ženou, a jeden typ rodiny, skládající se z otce, matky a dětí. Manželství se netýká pouze osob, které ho uzavřely, ale také Boha a společnosti. Rozvedení a znovu seždaní se nacházejí objektivně ve stavu těžkého hříchu a představují pohoršení pro ostatní. Proto nemohou přistupovat ke svatému přijímání, které by se pro ně namísto duchovního léku stalo jedem, ačkoli zůstávají součástí Církve. Myšlenka, že všichni mají právo na všechno a jinak se jedná o diskrimina-

ci, je falešná. Opuštění je možné pouze v případě upřímné lítosti a rozhodnutí dál nehřešit, stejně jako u ostatních hříchů. Žádný pastorační přístup nemůže ospravedlnit to, co je špatné v Božích očích, například cizoložství. Autoři brožury ujišťují, že doktrínu o svátostném manželství nemůže změnit žádný církevní orgán, ani papež.

Brožura také rozebírá „magická slova“, která se v souvislosti se synodou často objevovala. Pokud se použijí mimo příslušný kontext, mohou výrazy jako *milosrdenství, zranění lidí, prohlubování (našeho chápání)* nebo *gradualita* sloužit k manipulaci, potlačení kritického myšlení a nahrazení morálního úsudku emocionálním. Například když jsou lidé veřejně žijící v hříchu označováni jako *zranění*, jsou prezentováni jako nevinné oběti vyžadující soucit, ačkoli ve skutečnosti potřebují vést k nápravě vlastní situace. Náprava může být bolestivá, ale vede k uzdravení stejně jako odborná léčba oproti pouhému tišení bolesti.

Marie Tejklová

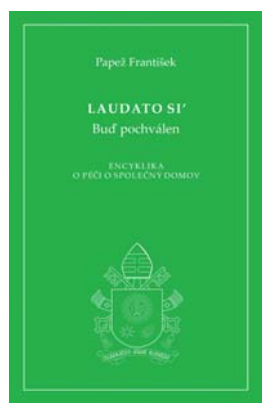
Brožurku (v angličtině) si můžete vyžádat na adrese supplicafiliale@gmail.com.

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha I, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Papež František: Evangelii gaudium

Nový dotisk apoštolské exhortace papeže Františka, při níž vycházel ze závěrečných proposic synody o nové evangelizaci. Hlásání evangelia se týká úplně všech! Brož., 184 str., 99 Kč

Papež František: Laudato si'

Encyklika, jejímž klíčovým tématem je otázka: „Jaký svět chceme zanechat těm, kteří přijdou po nás, dětem, které právě vyrůstají?“ Brož., 89 Kč, vyjde koncem srpna

Učit se milovat

Brožurka vypracovaná profesory Institutu Jana Pavla II. obsahuje 30 odpovědí na často kladené otázky ohledně lidské lásky. Pojednává o člověku a jeho povolání zobrazovat svým tělem duchovní – Boží skutečnosti (řeč těla), zabývá se palčivými problémy současnosti a morálními tématy. Brož., 80 str., 80 Kč

Jak to vidí George Weigel

Krise německé katolické církve

Krise německého katolicismu není primárně institucionální. Jedná se o krizi víry. Německý katolicismus je v krizi, protože němečtí katolíci nepřijali Pána Ježíše a jeho evangelium s vášní, jistotou a radostí, ale hledají své štěstí jinde.

Církev jednadvacátého století vděčí za mnohé německému katolicismu dvacátého století: za jeho velkorysost vůči katolíkům ve třetím světě; za svědectví mučedníků, jako byli Alfred Delp, Bernhard Lichtenberg a Edith Steinová; za jeho přínos v biblických studiích, systematické a morální teologii, liturgické obnově a katolickém sociálním učení, prostřednictvím nichž německý katolicismus zastával vedoucí úlohu v úsilí Druhého vatikánského koncilu o obnovu katolického svědectví pro třetí tisíciletí. Na koncilu se do Tiberu vlévalo mnohem více než jen Rýn; nesmíme zapomenout na Sein, Máz, Potomac a Vislu. Ale tok Rýna byl silný.

Což ještě zesiluje šok při čtení zprávy německých biskupů zasláné do Vatikánu v rámci příprav na nadcházející říjnovou synodu. Jeden z mých zpravodajů ji považuje za de facto vyhlášení schizmatu. Já jsem ji vnímal jako nechtěný vášnivý protest: vyznání katechetické katastrofy a pastoračního selhání v celostátním měřítku, na které německý episkopát nemá žádnou odpověď kromě naléhání na ostatní, aby se vydali stejnou cestou, která dovedla katolicismus v Německu k tak obrovské nesourodosti.

Když se dnes pokusíte hovořit o této katastrofě s výše postavenými německými duchovními, málokdy se setkáte se střízlivou otevřeností zrozenou z poznání, že se stalo něco strašlivě špatného a že je třeba hledat jiný přístup k evangelizaci a katechezi – „celistvý katolicismus“ zakořeněný v radosti z evangelia kázaného a prožívaného v jeho plnosti. Často se však spíše setkáte s nesmírnou tvrdohlavostí. „Vy nechápete naši situaci“ zní jejich antifona příznačně pronášená s podrážděnou prudkostí.

Ale je tomu opravdu tak, že to my zabeďnění cizinci nechápeme? Statisticky o praxi německé katolické církve –

presněji řečeno o její nedostatečnosti –, nejsou papežským tajemstvím. Tyto statistiky jsou ztělesněním toho, co návštěvníci pozorují o nedělích v německých městech: převážně prázdné kostely. Nyní přichází tato zpráva pro synodu, která naznačuje, že pokud jde o manželství, rodinu, morálku týkající se lásky mezi dvěma lidmi a toho, co tamější katolíci dělají pro dosažení skutečného štěstí, je německé katolické myšlení prakticky k nerozeznání od smýšlení nevěřících.

A přesto německý episkopát naznačuje, že odpovědí je další oklešťování katolického učení a praxe a nyní již v celosvětovém měřítku. To je docela pozoruhodné. V říjnu se na to v Římě jistě bude poukazovat – a nikoli příznivě.

V říjnu 2001 jsem vedl poutavý, dvouhodinový rozhovor s kardinálem Karlem Lehmannem, který je nyní jedním z nejvýznamnějších mužů německé hierarchie. Obšírně jsme diskutovali o krizi víry v celé Evropě (a souvisejícím demografickým kolapsem Evropy). Poté mi kardinál věnoval výtisk své nejnovější knihy „Je čas přemýšlet o Bohu“. Musím říct, že titul mi připadal... zarážející. Ví, že jej zamýšlel jako výzvu současnému převládajícímu sekularismu, ale přesto jsem si musel položit otázku: O čem celá ta dlouhá léta tento význačný učenec a jeho kolegové ve vyšších sférách německé teologie hovořili?

Mám-li to vyjádřit v krátkosti, pak většinou hovořili o mluvení o Bohu: to znamená, že se ve snaze reagovat na krizi víry v moderní době pohybovali v začarovaném kruhu. A během této činnosti upadli do toho, co polský filozof Wojciech Chudy, intelektuální pravnuke Jana Pavla II., nazval postkantovskou „pastí reflexe“: myšlení o myšlení o myšlení, místo aby přemýšleli o realitě – v tomto případě o evangeliu a jeho pravdách. Méně elegantně by bylo možno Chudyho „past reflexe“ popsat jako písečnou jámu egocentrického subjektivismu, ze které je těžké se vyprostit a odpovědět na Pánovu výzvu „Pojď a následuj mne“.

Krise německého katolicismu není primárně institucionální. Katolická církev je v Německu druhým největším zaměstnavatelem a její instituce jsou velmi silné. Jedná se o krizi víry. Německý katolicismus je v krizi, protože němečtí katolíci nepřijali Pána Ježíše a jeho evangelium s vášní, jistotou a radostí, ale hledají své štěstí jinde. Je to smutné. Je to tragické. Je to deprimující. Ale také to není nic, co by bylo možné doporučit jako vzor pro ostatní, snad jenom jako odstrašující příklad toho, k jakým důsledkům vede podléhání duchu doby.

*George Weigel
americký teolog a spisovatel
<http://www.firstthings.com>
Přeložil Pavel Štíčka*

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Že má modlitba, oběť vlastního pokání, mše svatá a konečně též třeba podpis petice, šířená zpráva, tlak na politické představitele a mezinárodní společenství smysl, se opět potvrdilo: V den památky svaté Marie z Magdaly **bylo oznámeno zrušení, resp. zastavení platnosti rozsudku smrti nad paní Asia Bibi**, pětinašobnou pákistánskou matkou. Mnozí její osud aktivně sledujete a na tomto úspěchu máte osobní podíl, ale přesto připomínáme, že **paní Asia Bibi byla uvězněna v roce 2009, obviněna z rouhání a odsouzena k trestu smrti v roce 2010. Za to, že pila vodu ze studny určené pro muslimy.** Jistě, není vyhráno, ale místo beznadějně vyhlídky chybí vlastně už jen krok ke svobodě a prolomení precedentu, který může zas o něco změnit svět. Díky Bohu!

Poklidnou hladinu času dovolených rozčeřila překvapivá zpráva z Hradu – Miloš Zeman a kardinál Dominik Duka podepsali memorandum, které předjímá další sled událostí, totiž že **Církev z 11 objektů (15 parcel s 13 stavbami) v areálu Pražského hradu, které nárokuje v rámci majetkového vyrovnání, získá zpět pouze 2 (5 parcel se 4 stavbami), ty v nejhorším stavu, do pěti let je opraví a využije k veřejně prospěšným účelům, a nároků na ostatní objekty se vzdá.** Nepěkná ozvěna konce čtyřicátých let, blouznění z letních veder, nebo moudrý ústupek? Přečtěte si text memoranda a udělejte si svůj úsudek.

Církev a řeholní komunity mají důležitý význam pro ekonomiku státu. Tak znějí

závěry studie, která srovnává **hospodářský přínos Círky a celospolečenské náklady na její aktivity.** Takže: římskokatolická církev dává (v Rakousku) práci 158 tisícům lidí, což znamená, že je největší zaměstnavatel v zemi; dalších 14 tisíc katolíků a katoliček pracuje v různých sociálních službách bez nároku na mzdu. Kromě toho se Církev ve svých zařízeních stará o 37 tisíc opuštěných dětí.

Koláž: mimi

Církevní nemocnice a hospice mají kapacitu 47 tisíc lůžek. Církevní sociální pečovatelé se statutem opatrovníka se starají o pět tisíc Rakušanů. Církev má ve správě 13,5 tisíce chráněných památek, do nichž pravidelně investuje. Celkově se dá hodnota, kterou Církev přímo či nepřímo vytváří, vyčíslit ročně na **6,65 miliardy euro, což je více než 2,36 procent hrubého domácího produktu.** Jistě, v Česku by čísla reálně byla jiná, adekvátní našim poměrům, ale procentuální zastoupení dobra by jistě nebylo menší.

Ještě k **chystané synodě o rodině:** Kardinál Walter Brandmüller patří k hlavním kritikům návrhů ve věci změny učení katolické církve o svátostech a morálce, které se vztahují k synodě. Byl jedním z pěti kardinálů, kteří přispěli k vydání knihy (už nyní, i s přispěním naší redakce, dostupné v ČR – viz kartuzian.cz) *Setrvat v pravdě Kristově – manželství a svaté přijímání v Katolické církvi.* Tato kniha kritizuje návrh kardinála Kaspera na umožnění přijímání Eucharistie osobám v nemanželských vztazích. V rozhovoru pro *Lifenews.sk* padla otázka: „Za poslední desátročia sa málo hovorilo o učení o padlej povahe človeka. Dominantným dojmom bolo, že človek je koniec koncov dobrý. Toto viedlo k laxnému postojovi voči hriechu. Teraz už môžeme vidieť dôsledky takéhoto postoja – explózia neľudského správania vo všetkých oblastiach života. Nemalo by byť toto výzvou pre Cirkev, že učenie o padlej povahe človeka sa potvrdilo a že ho treba začať znovu hlásať?“ A prišla kardinálova veľmi výstižná reakce: „To je vskutku pravda. Téma prvotného hriechu a jeho následkov, **potreba pokánia skrze utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Krista, bola dlhý čas potláčaná a zabudnutá. Napriek tomu nemôžeme chápať priebeh sveta a života bez týchto právd.** Ignorovanie týchto základných právd nevyhnutne vedie k morálnemu úpadku. Máte pravdu: malo by sa o tom znovu kázať.“

-zd-

2. 8.	Ne	18. neděle v mezidobí Ex 16,2–4.12–15, Žl 78, Ef 4,17.20–24, Jan 6,24–35	9. 8.	Ne	19. neděle v mezidobí 1 Král 19,4–8, Žl 34, Ef 4,30 – 5,2, Jan 6,41–51
3. 8.	Po	sv. Lydie Nm 11,4b–15, Žl 81, Mt 14,13–21	10. 8.	Po	Svátek sv. Vavřince, jáhna a mučedníka 2 Kor 9,6–10, Žl 112, Jan 12,24–26
4. 8.	Út	Památka sv. Jana Marii Vianneye, kněze Nm 12,1–13, Žl 51, Mt 14,22–36 (Mt 15,1–2.10–14)	11. 8.	Út	Památka sv. Kláry, panny Dt 31,1–8, Dt 32, Mt 18,1–5.10.12–14
5. 8.	St	Posvěcení římské baziliky Panny Marie Nm 13,1–2a.25 – 14,1.26–29.34–35, Žl 106, Mt 15,21–28	12. 8.	St	sv. Jana Františka de Chantal, řeholnice Dt 34,1–12, Žl 66, Mt 18,15–20
6. 8.	Čt	Svátek Proměnění Páně Dan 7,9–10.13–14 (2 Petr 1,16–19), Žl 97, Mk 9,2–10	13. 8.	Čt	sv. Poncián, papež, a Hippolyt, kněz, mučedníci Joz 3,7–10a.11.13–17, Žl 114, Mt 18,21 – 19,1
7. 8.	Pá	sv. Sixtus II., papež, a druhové, mučedníci; sv. Kajetán, kněz Dt 4,32–40, Žl 77, Mt 16,24–28	14. 8.	Pá	Památka sv. Maxmiliána Marii Kolbeho, kněze a mučedníka Joz 24,1–13, Žl 136, Mt 19,3–12
8. 8.	So	Památka sv. Dominika, kněze OP Dt 6,4–13, Žl 18, Mt 17,14–20	15. 8.	So	Slavnost Nanebevzetí Panny Marie (Doporučený svátek) Zj 11,19a; 12,1.3–6a.10ab, Žl 45, 1 Kor 15,20–27a, Lk 1,39–56

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.